

LITERATURA I POLÍTICA (II)

Dreta, per a Drieu la Rochelle, equival a feixisme socialista. No és, doncs, la dreta conservadora —monàrquica o republicana— ni la dreta tradicionalista ni, tan solament, el liberalconservadorisme.

La seva posició és ben característica en aquests moments, a França, de l'activista, és a dir, intervencionista. Si alguns, entre els quals els més admirats per ell dels escriptors francesos de la seva generació (Malraux, etc.), s'incorporen a l'esquerra social, ell se situa a l'altre costat. En rigor, dreta i esquerra, com ja vaig remarcar fa dos anys, qualifiquen, segons els temperaments extremosos, els dos grans grups de combatents polítics europeus d'avui: antimarxistes i marxistes. L'antimarxisme és la dreta nova que acull des dels qui eren considerats els més insubornables dels esperits liberals formats a començament de segle fins a l'absolutista més caracteritzat. (A observar, per exemple, que a «L'Action Française», on el nom de Mussolini va ésser, durant alguns anys, considerat com un fenomen específicament italià, però gens francès i, ideològicament, *molt* allunyat de les directives del monarquisme, la figura del Duce és actualment exalçada i quasi idolatrada. Darrerament ha reproduït a les seves pàgines una oda al «cèsar novell», en la qual França prenia figura provinciana. Per exaltar el Duce s'hi rebaixava França, espectacle fins avui inèdit a la «Pàtria dels patriotes».)

Aquesta polarització lenta, fins ara, a dreta i esquerra —Feixisme i Comunisme— de les valors més destacades de França (la «dreta», ara per ara, suma més prestigis) planteja a Drieu la Rochelle el problema del *Dictador*. Per situar-lo ha escrit un drama, *El Cap (Le Chef)*, que aquest hivern serà representat a París pels Pitoéff. Ningú fins ara no s'havia vist amb cor de representar-lo, segons Chauco Natoli, «per la violència amb què és dibuixada la figura d'aquest Cap ideal, i expressa les teories de Drieu sobre la ciutadania». A la vegada, dins les edicions de la «Nouvelle Revue Française», publica un llibre, d'aparició imminent, en el qual exposa els seus punts de vista —les seves conviccions polítiques. El titula *Socialisme feixista*, i, per dades que en tenim, és una refutació del marxisme i una negació del materialisme històric, de la lluita de classes i del proletariat «com a força activa de la Revolució».

Segons Drieu, la lluita present admet només dos bel·ligerants. O Roma o Moscou. Davant el fracàs de Ginebra es decanta, decididament, per Roma (...per Milà). No comparteix l'actitud dels qui en el xoc de dues cultures, de dues civilitzacions, s'abstenen, ni la inèrcia dels partits polítics francesos, «els quals esperen passivament la presència d'un home que salvi la situació». L'exemple d'Itàlia —i el d'Alemanya— és, per a ell, un exemple vivent, i a

llur escola sol·licita plaça. Nietzsche triomfa de Marx.

En síntesi, les raons de Drieu per a sostenir la seva opinió política actual són: les revolucions d'avui s'expliquen per l'actuació d'un capitalisme d'Estat pel damunt de tot prejudici de classes. (Les revolucions feixistes.) Ni a França ni a Escòcia (i Anglaterra?) no es tracta ja d'equilibri de forces, ans de fusió de forces —no pas de suma, tampoc—; no hi ha dretes ni esquerres burgeses, ni patriotisme absolutista enfront del patriotisme lliurepensador, ni liberals contra conservadors, ni republicans contra monàrquics, ni confessionals contra laïcistes. Tot això és antiquat, i —un bec de gas teranyinós i inútil— tot això és antimodern: una força, la massa, i l'home que l'endega. Un sol partit que els representi tots, nacionalistes i socialistes, catòlics i llibertaris. Un partit com l'estalinista a Moscou, el mussolinià a Roma, el hitlerià a Berlín, el kemalista a Angora i el rooseveltià a Washington. Un partit nacional i socialista (o socialista i nacional, a la manera russa). Adversari immediat? El Parlament, cleda de la hipocresia francesa. ¿Solució urgent? La nova teocràcia feixista amb la fusió —amb la comunió— de l'espiritual amb el temporal. Mai més dretes i esquerres, mai més capitalistes i socialistes, mai més nacionalistes i universalistes. Diu Drieu: «És la gran reacció que ja va conèixer la Roma imperial. I, amb tot, jo vull això. La llibertat s'ha exhaurit. L'home ha d'escandallar de nou en el seu fons negre. I això ho dic jo, l'intel·lectual, l'etern llibertari.»

La posició, en el fons decadent i derrotista, de Drieu és, no en dubtem, franca. Com la de Malraux o de Cassou a l'altra banda. Però, ¿és la que escau a l'home de raó?

J. V. Foix
[9-11-1934]